

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben házhöz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállal kötelet.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 29.

„Banda.”

Háromféle értelemben ismeri Magyarország lakosságának dohányzó fele e szót: »Banda.« Ugy mint a nemzeti csöndes játékok egyik felemelő jelenségét, úgy is, mint az éjjeli csendháborítás legkellemesebb eszközeit és e két jó értelem mellett a harmadikat, mely rosszabb mindkét előző jelenség jószágánál, mint a tisztességtelen dolgokra szövetkezettek gyűjtő nevét.

Tegnap a képviselőházban hangzott el ez a szó.

Egy miniszter mondta és saját pártjának egy részéhez czimezte, minden kétséget kizárólag a harmadik értelemben.

Annyi bizonyos, hogy Rakovszkynak kitűnően sikerült ez a fellépése. A miniszterrel hegedülte el a kormánypárt egységét oly alaposan, hogy vagy Hegedüs marad, vagy a bandája pusztul.

Igazán bámulatos az a tiszta és mélyseges erkölcsi felfogás, mely Rakovszkyban, ebben a tüzelekű, ragyogó tehetségű gavallér képviselőben minden fellépésénél megnyilatkozik, és igazán kétségbeejtő az az erkölcsi desolatio, amely az erőszakkal összetömlődött, tultelt kormánypártból kifakadt, az »Adria« botrány alkalmával.

Most aztán úgy áll a dolog, hogy a kormánypárt a becsületén ejtett szakadást Rakovszkyhoz viszi, és kérve kéri, hogy foltozza be azok nevével, akik miatt e szakadás megesett.

Egy óriási többség, mely egy gyűlölt és üldözött ellenféltől kér segítséget, nem mindennapi kép s az, hogy egy ember egyenlő erőssé tud lenni egy egész párttal, erkölcsi téren sámsoni erőre vall.

Minket nem érdekel az ügy további folyása, hogyan fognak erkölcsileg meglicselni egy vagy két, vagy több embert. Ilyesmi Morzsányival is megesett s ma egészségesebb, mint valaha s a kormánypárt is áll és él. Emberben, lóban tehát most sem fog hiba esni, de azt hisszük, lesz ennek az ügynek egy nagy tanulsága.

Beláthatja most minden államférfiu, hogy pártot csinálni nem lehet s ha megpróbál csinálni, sohasem lesz külön, mint ez a végeladason szerzett kormánypárt, melynek tagjai még a legelemibb erkölcsi kötelességet sem ismerik a párttal szemben, mint ahogy a párt nem törődött az ő választásuknál a joggal és erkölccsel.

Párt csak elvek árán állhat fenn, elvek pedig csak igazságban gyökerezhetnek.

Valóságos létérdek tehát az, hogy a Széll miniszter által bejelentett tisztulási proccessus valóban áthassa a pártot s annak inventáriumos elemeit és mindenféle hájjal megkent egyedeit jól megérdemelt megvetéssel kidobja magából.

Nem keli félni, ha így kevesebb lesz is a kormánypárti képviselők száma. Csak a »banda« pusztul így ki s az az egy Hegedüs, ki bent marad, többet ér az egész bandánál.

Adjuk vissza a szavaknak a maga értelmét. Ne legyenek áruló kormánypártiak, sem pedig támogató ellenzékiek.

Az egyik undorító, a másik erkölcstelen dolog s mindkettő beteggé teszi a parlamentet.

Most lehet látni, hogy milyen egy jogtalanul összegyűrt párt s milyen egy tiszta meggyőződésű, csak az ügyért harcoló ellenzéki férfiú.

Érdekes dolog, hogyan beszél a Rakovszky dolgáról egy bizalmas, kormánypárti lap.

Leírva az Adria szerződés tárgyalását, így folytatja:

Nem tehetünk róla, ha mi, akik az Adria-szerződés ügyében Rakovszky István akcióját nem helyeseltük, obstrukcionális törekvéseit elítéltük, — ma azok közé kell hogy álljunk, akik nemcsak dicsérik Rakovszky Istvánt, hanem kalapot emelnek előtte.

Rakovszkynak, mint az ellenzék egyik agilis, temperamentumos és a személyes támadásokban talán tulságosan gyönyörködő korifeusának, kétségtelenül érdekében áll vala, ha a többség soraiban ezentul is kémei vannak ingyen, akik híreket, információt hordanak hozzá; érdekéken áll vala, ha az árulásoknak továbbra is hasznát veheti anélkül, hogy meg kellene jutalmaznia az árulókat. Hisz a parlamenti pártharc is háboru; háboru, melyet az nyer meg, akinek több kéme van.

Rakovszky Istvánnak tehát nemcsak érdekében állhatott, hogy továbbra is csak a rágalmakról beszéljen, de mélysegesen hallgasson a rágalmazókról, — de könnyű is leendett neki az árulások politikai előnyeit továbbra is kihasználni. — S még sem tette. Oly erős volt lelkében az erkölcsi undor, hogy az éme-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó fiu.

Írta: Csehov Antal.

Iván Ivanits Lapkin, egy ugynevezett »jó arcu« ifju és Anna Szemjonovna Zambinskaja egy kedves fitos orru kis leány, andalogva lépegettek lefele a merdek folyampart mentén, mely bokrokkal volt szegélyezve és egy helyen szóltanul letelepedtek egy padra. A pad csaknem a víz színe felett függött fiatal fűzek között, melynek sűrű hajtásai egészen eltakarták ezt a nagyszerű, szerelmesek részére teremtett ülőhelyet. A ki ide jött, az teljesen el volt rejtve a világ szemei elől; csupán a vízből felszapó apró halak, melynek ezüstös teste mint a cikázó villám meg-megvillant s a vízen futkározó vízi pópok figyelhették meg, hogy mit cselekszik az ide vetődött ember, a tulsó parton. A fiatalok hosszú horognyéllal, kézi hálóval, dobozokkal, melybe giliszták voltak begyűmösölve és egyéb, a halászhathoz megkívántató eszközökkel voltak felszerelve.

A mint alkalmas helyet találtak maguknak, azonnal hozzáfogtak a horgászáshoz.

— Boldognak érzem magamat, hogy végre valahára egyedül lehetek Magával — törte meg

a csendet Lapkin ur, miután előbb óvatosan széjjel nézett maga körül. — Sok, nagyon sok mondani valóm volna magának, Anna Szemjonovna. Mikor én magát először megláttam — jaj vigyázzon, a maga horgát rángatja valami! — akkor ébredtem csak tudatára annak, hogy miért is élek én a világon; akkor értettem meg, mi az életcélo, melyet szorgalmas és becsületes munkával kell megközelítenem. Hanem fogadni merőnk, hogy ezuttal valami nagy hal forgolódik a horog körül. — Midőn én kegyedet megpillantottam, abban a pillanatban szerelmes lettem magába. Éreztem, hogy igazán és szenvedélyesen szeretem... No de várjon még egy pillanatig, ne rántsa ki, majd ha jobban bekapta a horgot!... Mondja Drágám, esedezem magának, adjon választ, szabad-e reményt táplálnom nem a vízonszerelme iránt, melyre méltatlannak érzem magamat s melyre gondolni sem merek, hanem csak hogy remél... Most, most huzza gyorsan!

Anna Szemjonovna kirántotta a horgot, egyet szhintott vele a levegőben, miközben akaratlanul és gyenge sikoltás szaladt ki a száján. A horgon ott viczkándozott egy hal, ezüstös zöldes fényben ragyogva.

— Márna! Márna! Csak hamar, le kell fülelni, mert elszabadul... .

S úgy is volt, a hal addig ugrált, vergődött, míg a horogról elszabadult s hatalmaso-

kat lóditva magán a fűvön keresztül kedvezenc eleme felé tartott s vízbe érve nyomtalanul eltűnt.

A közben, hogy az elszabadult szákmányt közös erővel vadászták, Lapkin keze véletlenül megfogta Anna Szemjonovna kezét s ajkai ép oly véletlenségből forró csókot találtak nyomni e kacsóra.

A lány elakarta kapni tőle a kezét, de már akkor késő volt, mert a két ajak valami furcsa véletlen módon egymásra talált és egy hosszú édes csókba forrt össze. Mindez egész váratlanul történt s a dologban nem volt egy csepp szándékosság egyik részről sem. Az első csók után jött a második, sőt tán még több is; azután az eskük és szerelmi vallomások. Boldog pillanatai az üdvösségnek! De ilyen minden földi öröm! Gyarló és tökéletlen! A fiatalok egyszer a folyam felé tekintettek s majd hogy kővé nem meredtek a bámulattól. Bent a vízben, annak is a kellő közepén, úgy, hogy a víz mellét érte, állt egy fiu. A fiu Kolja volt, egy gimnáziumi tanuló és Anna Szemjonovna öccse. A vízben álldogálva szemlélte a szerelmes párt és gonoszul vigyorgott feléjük.

— Ah, ah! Ti csókolódtok? — szólalt meg a fiu. — No ez gyönyörű állapot!... . Nagyon szép!... . Meg fogom mondani a mamának!

— Remélem, hogy Ön, mint jellemes fiatal ember, talán csak... . hebegte Lapkin ur

géstől, mely gyomrát felkavarta, nem csak a rágalom jött ki, hanem kijöttek a rágalmazók is.

Amit tett, az bátor, önzetlen és nemes tett volt Rakovszky Istvántól. S ezért dicsérjük őt s emelünk kalapot előtte. — S ebben nem korlátozhat bennünket semmiféle mellétekintet. Nem korlátozhat az, hogy Rakovszkyt tulajdonos piederésztálra emeljük; nem korlátozhat az, hogy ezt a sok dicséretet a néppárt a saját pártczéljára használhatja fel. Nem korlátozhat. Mert Rakovszky István sem engedte magát korlátoztatni azáltal a mellétekintet által, hogy ha ő leleplezi és pellengérré állítja a besugókat és a rágalmazókat, akkor többé a szabadelvű pártból senkinek sem lesz bátorsága, ellenzéki politikusoknak elárulni a pártélet titkait, senkinek sem lesz többé bátorsága titkos információkkal segíteni az ellenzéki akciót vagy a kormány egésze, vagy a kabinet egyes tagjai ellen.

Tehát Rakovszky István sem nézte azt, hogy miféle haszna lesz ebből a kormánynak és a szabadelvű pártnak. Hanem csak azt nézte, hogy ami ferelmes és utálatos, az ne számithasson diszkreczióra és védelemre.

Igen! A Rakovszky cselekedetére válaszul senki sem mondhat egyebet, mint e kormánypárti lap; az ő jelleme előtt — le a kalappal.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márcz. 29.

A képviselőház ülésén a terem és a karzatok zsufolásig megteltek. Csupa puszkapor volt a levegő. A képviselők ingerülten vitakoztak; a karzat néma, feszült figyelembe merülve várta az ülés megnyitását. Györffy Gyula esetét különféleképpen kommentálták. Ugron Gábor többeknek ezt mondta:

— Nem komoly a dolog. Györffy tréfásan, tréfás társalgás közben mondotta el megjegyzéseit és eszébe se volt, hogy a Házban nyilvánosan felhasználják!

A miniszteri szobában hosszas tanácskozás volt, Rakovszky István nagy iratcsomóval jelent meg; Kabos Ferenc mindjárt odasietett hozzá és valamit sugott neki. Mindenki tudta, hogy arról értesíti, mikor és hol lesz a párbaja. Mikor Györffy Gyula megjelent a Házban, minden szem feléje fordult. A kormánypártiak, különösen a nemzeti pártiak, erősen szidták:

— Nem denuncziálás, a mit tett. Fehér asztalnál, egész sereg ember előtt mondotta el megjegyzéseit. Kiszámított támadás volt, amit Rakovszky ellen elkövetett.

Györffyt a terembe léptekor a karzatról is a látcsövek keresztüztüzebe vették. A képviselő kissé halványan, karjait összefonva, ült le helyére.

Az elnök villamos csengettyűje végre megszólalt. A képviselők az ülésterembe sereglettek. Az elnök maga is idegesen mondotta el bejelentését s jelenti, hogy napirend előtt Györffy Gyula kíván szólni.

Györffy védelme.

Györffy Gyula csöndes, majd erősbödő hangon beszélt. A való tényállást akarja föltárni. A Nemzeti Kaszinó éttermében, nagy társasággal vacsorázott, melyen Rakovszky is jelen volt. Társalgás közben elmondotta, hogy az Adriára vonatkozó tarifális eljárást helyteleníti. Rakovszky azt mondta neki:

— Ird föl mindezt egy papírlapra, hogy el ne felejtsem! Légy nyugodt, nem fogok vele visszaélni!

Rakovszky e szavaira a szóló Györffy felírta az adatokat, meg levén győződve,

hogy Rakovszky nem fog a bizalmas, társalgás közben tett közléssel visszaélni.

— Hallatlan! Szégyen! kiáltották többfelől.

Györffy Gyula folytatta: Fölírtam az adatokat, mert a mit szóval elmondok, azt írásban is elmondok, különösen Rakovszkyval szemben. De különben a szabadelvű klubban sem csináltam titkot abból, hogy nem helyeslem a tarifális eljárást s kijelentettem, hogy csak a miniszter iránt való bizalomból fogom megszavazni a javaslatot. Kérdi ezek után, mivel érdemelte meg Hegedüs Sándor kemény szavát? S tartja Hegedüst oly igazságos embernek, hogy e felvilágosítás után rávonatkozó szavait vissza vonja. (Helyeslés.)

Ezután Györffy Gyula emeltebb hangon folytatta:

— Rakovszky azonban rosszhiszemű denuncziálást követett el ellenem, mikor úgy állított oda, mint nyomorult gazembert. Hogy privát beszélgetés közben elmondottakat felhasználta, azzal nemtelen támadást követett el ellenem. (Óriási zaj. Ugy van! kiáltások.)

Hegedüs Sándor miniszter akart ezután beszélni, de nem jutott szóhoz az óriási zajban.

Rakovszky István: Ugy kellene, hogy most én beszéljek.

(Közbekiáltások: Halljuk a minisztert!)

Hegedüs Sándor kijelentette, hogy a nyert felvilágosítások után tegnapi szavait Györffyre vonatkozólag visszavonja.

Rakovszky István kéri, hogy miként tegnap is lojálisan fogadták kijelentéseit most se csináljanak ebből pártkérdést. Elismeri, hogy Györffy Gyula helyzete lényegesen javult. (Gunyos derűltég). Neki tudomása sem volt arról, hogy Györffy a szabadelvű klubban is elmondta kifogásait a tarifák ellen. Amit Györffy Gyula írt neki, arra nézve kísértésbe sem jött, hogy az írást felhasználja. A másik képviselőt, aki neki azzal az információval szolgált, hogy az Adria részvényeinek 1/3-ad része

zavarian. Istenem milyen szánalmas és megcsúgyenyítő valami is az, mikor valakit titoktartásra, tetteink elpalástolására kell felkérnünk. . . . Én felteszem Óaról, hogy mint tisztességes fiatal ember . . .

— Eh, ne beszéljen nekem annyit! Adjon hamarosan egy rubelt s megígérem, hogy nem szólok senkinek — hangzott a tisztességes fiatal ember felelete. — Máskülönből elmondom az egészet, a hogy történt.

Lapkin előkeresett a zsebéből egy fényes rubelt és átadta Koljának. Ez ököibe szoritott kezében őrizve a pénzt nehogy elszaladjon, örömeiben egy hosszasan füttyentett és eltűnt a láthatárról.

A szerelmes pár magára maradt, de nem volt kedve többé csókolózni.

Másnap ismét kijött Lapkin a városból látogatába és egy festékes dobozt és szép labdát hozott Koljának ajándékba; a nővére is összes pilulás skatulyáit neki adta a fiúnak. A kópé később kutyafejekkel diszített kezelő gombokat kívánt, mert neki ilyenek tetszettek. Az óhaj teljesült s a ficzkóra jó napok virradtak, teljesen elemében érezte magát.

Hogy még több jutalmat csikarhasson ki a szerelmesektől, elkezdett fülelni s utánuk járni. Mihelyt Lapkin és Anna Szemjonovna a lábukat kimozdították, Kolja ott volt rögtön a nyomukban. Egy pillanatra nem tévesztette el őket szem elől; Lapkin és kedvese egy per-

czet sem tölthettek egyedül.

— Aljas gazember! — csikorgatta mérgében a szerelmes ember fogait. Ilyen tökmag még s már is olyan nagy akasztófára való! Hát még ha felnő! . . . Mi lesz akkor belőle? . . .

Egész június alatt nem hagyott nyugtot Kolja a szerelmeseknek, folyton megzavarta örömeiket. Kutatott, fenyegetőzött és követelőzött, a mellett a kapott ajándékokat fitymálta s anyira elkényeztette magát, hogy a végén már zseboráról beszélt, valóságos és igazi zseboráról. Mit lehetett ilyen körülmények között tenni a gyerekekkel? Nem volt szabadulás, nem volt más boldogulás, mint megígérni, hogy az órát megkapja, habár eszükben sem volt azt megvenni.

Egy alkalommal Kolja, midőn rántott halat tálaltak az asztalra, hirtelen elkezdte a torokát reszelni, torzképet csinálni, azután ravaszul hunyorítva félszemével Lapkin felé megkérdezte őt:

— Szóljak, ne szóljak? — Mit gondol? . . .

Lapkin erre olyan lett mint a láng, s zavarában a hal helyett a szalvétájába harapott. Anna Szemjonovna pedig felugrott az asztaltól s beszaladt a másik szobába.

Ebben a rettenetes helyzetben maradtak a fiatalok egész augusztus végéig, addig a napig, míg Lapkin ur Anna Szemjonovna kezét annak rendje és módja szerint meg nem kérte. Az

volt aztán a boldog nap, mely a szerelmesekre felvirradt! Lapkinnak, miután mennyasszonya szülei a dolgot megbeszélte a házassághoz beleegyezésüket kinyerte, első dolga volt a kertbe sietni, hogy Kolját valahonnan előkerítse. Midőn hosszas kutatás után rátalált az imposztorra, közel volt hozzá, hogy örömeiben könnyeket sírjon. Onkéntelen is a füle után nyúlt a jó madárnak s alaposan megrázta azt. Ebben a pillanatban jött rohanva a kertbe Anna Szemjonovna, a ki szintén tüvé tette már Koljáért a ház tájkát s diadalmasan fülelte le őt a másik oldalról. Látni kellett volna azokat az örömtől sugárzó arcokat, melyeket a szerelmesek vágtak, midőn Kolja el kezdett pityeregni és könyörögni? »Jaj édes aranyos testvérem . . . drága Lapkin ur ne bántsanak! Kérem ne bántsanak. Néma leszek, mint a hal . . . Egy szót sem árulok el az egészről senkinek! — Bocsánat! . . . Jaj a fülem! Au au!«

Ugy Lapkin, mint jegyese meg voltak magukban győződve arról — és ezt később nyíltan is bevallották egymás között, — hogy egész idő alatt míg csak szerelmük tartott, soha sem éltek olyan boldog pillanatot, olyan zavartalan örömet, mint midőn olyan édes összhangban, egy szívvel lélekkel ráncigálták meg a füleit annak a »szeretetremlő jó« fiúnak, a ki boldogságuk hóhéra volt.

Hegedüs miniszter tulajdona, most sem akarja megnevezni. (Mozgás).

Kubinyi György: Miért nem nevezzi meg?

Rakovszky István: Legyen nyugodt, nem ön az! (Zaj.)

Vérsi József: Halljuk a személyleírását, majd ráösmérünk! (Óriási zaj. Halljuk!)

Rakovszky István ezután hosszan elmondja, hogyan és mikor informálta őt az illető képviselő a részvényekről. Kijelenti, hogy mindezt úgy mondja el, mintha Isten előtt állna. Végül visszatekintést vetett arra az időre is, mikor öt évvel ezelőtt a néppárt a képviselőházba került, a legnagyobb gyűlölettel fogadták s ellene is mérgezett fegyverekkel támadtak. (Zaj.) A mostani támadás is — ugymond — a néppárt bosszúja volt a multak büneiért, miket vele szemben elkövettek. (Hosszantartó nagy zaj.)

A beszéd után elnök az ülést fel függesztette.

*

Szünet alatt a képviselők a folyosókra tódultak, hol sűrű csoportokban, nagy izgalom közt vitatták a dolgot.

Nagy feltűnést keltett, hogy a mikor **Hegedüs miniszter Weisz Berthold** szabadelvű képviselő mellett elhaladt, Weisz erős hangon azt kiáltotta:

— *Az még sem járja, hogy egy miniszter a saját pártjából annak meghallgatása nélkül pellengérré állítsa! Ez nem járja!*

Óriási zaj keletkezett erre a képviselők között.

Szünet után.

Elnök az ülést újból megnyitotta s **Heltai Ferencz, Rakovszky István** és **Hegedüs Sándor** szólaltak meg fel s következett a szavazás.

A javaslatot 136 szóval 30 ellen elfogadták.

Az ülés ezzel véget ért.

Párbaj Rakovszky és Györfly között.

A kínos dologból kifolyólag tegnap délután **Rakovszky István** és **Györfly Gyula** párbajt vívtak a Fodor-féle vívóteremben. **Rakovszky** segédei **Kabos Ferencz** és br. **Feilitsch Artur**, **Györfly** Gyuláé br. **Kaas Ivor** és **Meszlényi Pál** voltak.

A segédek kardpárbajban állapotok meg, az első sebig, kötés nélkül.

Rendkívül heves volt az összecsapás. **Rakovszky** oly nagy tüzzel támadott, hogy kardja eltört. A segédek új kardokat adtak mindkét félnek s a viadal folyt tovább.

Az új mérkőzés ép oly heves volt, mint az előbbi. Az összecsapás után **Györfly** megcsuszott s eközben **Rakovszky**-nak a kardja jobb keze hüvelyk ujját megsebesítette.

A viadalt beszüntették a segédek, az orvosok pedig tapasszal beragasztották a **Györfly** sebeit.

A felek nem békültek ki.

A költségvetési törvény szentesítése.

Az 1901. évi IV. törvénycikket az idej költségvetésről 6 Felsége szentesítésével a tegnapi hivatalos lap közli. A szentesített törvény az »Országos törvénytár« ez évi márczius 28-ik számában lett kihirdelve.

Uj csillag az égen.

Az Ég a maga csodás mindenségével és magasztosságával, mozdulatlanságával és nyugalmával, titkos varázserejével, melynek befolyása alatt mintha parancsszóra gyújtaná meg egy láthatatlan kéz napnyugta után ragyogó gömbjeit, hogy azután azokat napkelte előtt ismét eloltsa. — Kinek tekintetét ne emelte volna föl a magasba; kinek lelkét ne igézné meg elmerülve a természet leggyönyörűsebb látványosságába?

A vele foglalkozók kettős élvezetet találnak, mert az asztronómia nemcsak tanít, de gyönyörködtet is.

Az eddigi csillagok helye természetesen ismeretes, úgyszintén fényezés szerinti nagysága is, mely alapul szolgál az egyes csillagok első-, második-, egész, 15—16 od rendűkre való felosztásának. Tisztában lévén tehát mondjuk az összes csillagokkal, igen nagy meglepetést okozhat egy eddig még nem ismert, váratlanul feltűnt vendégcsillagok megjelenése.

Egy ilyen az ég egy bizonyos pontján nemrég megjelent csillagról akarunk szólni, mely különösen azon körülménynél fogva, miszerint fénye oly rövid idő alatt emelte az eddig láthatatlant elsőrendűvé, méltán nagy izgatottságot s érdeklődést kelthetett az asztronómusok között. A napokban járta be híre a világot, hogy a bambergi obszervatóriumban új elsőrangú csillagot fedeztek fel (fel-fedezés és megpillantás közt csillagászatilag nagy a különbség, mely hirt azután az erlangen-i obszervatórium is megerősítette.

Ez új csillag a Perseus csillagképében van, mely jelenleg a korai esti órákban az északnyugati égboltozaton ragyogtatja izzó gömbjeit, ott, hol a Tejút ketté válik nem messze a Zenithtól. Balra tőle a Taurus (Bika) a Fiastyukkal, fölötte az Auriga (Füvaros), alatta jobbra a Cassiopeia, közvetlen alatta az Andromeda, a Triangulum (Háromszög) és az Aries (Kos) csillagzatok bocsátják fényüket a végtelenségbe.

Maga az új jövevény a Perseus alfájával (Algenib, 2-od r.) és deltájával képez egy derékszögű háromszöget olyanformán, hogy az alfa, betta (Algol, 2-od r. var.) és epszilon összeköttetése által keletkező nagy egyenszárú háromszögnek majdnem kellős közepén fekszik. Mint ilyen az égen igen könnyen megtalálható, sőt aki csak egy kevés ismerettel is bír az ég eme tájéka felől, önkéntelenül is észreveszi s fölismeri, hogy ez nem volt ott ezelőtt.

Hirtelen tűnt fel, még alig egy héttel ezelőtt csak alig volt valamivel gyengébb fényt a tőle nem messze levő Capellánál (alfa, Auriga, 1-ső r.), míg most fényét rohamosan veszíti, úgy hogy ma már a harmadrendűek sorába tartozik.

Mindama csillagok, melyek fényüket többé kevésbé változtatják, változó vagy variálós csillagok.

Vannak közöttük, melyek fényük erősségéből vesztenek, hogy azután bizonyos idő múlva ismét elérjék fényük maximumát. Ezek a szoros értelemben vett változó csillagok. Sok közülök fényét gyorsan változtatja, a leg-

több azonban igen lassan. Némelyeknél a változás meghatározott periodusonként történik, másikkal szabálytalanul.

A legérdekesebb ilyen variálós csillagok egyike éppen a Perseus csillagzatban van, annak betta-ja (Algol), melyről fennebb szölvünk.

A mai asztronómia ezek egy részét akként magyarázza, hogy e napokon a fény erősödést és gyengülést a magot körülvevő fényőző réteg, a fotoszféra működése illetőleg változása okozza.

Több csillagnak különös szabályos változása s különösen fénygyengülésének a változás időtartamához viszonyított rövid volta arra enged következtetni, hogy e napok fényének gyengülései a körülöttük keringő égitegek által okozott eltakarások következményei.

Mindkét magyarázat elfogadható

Nagyjában változóknak nevezhetők azok a csillagok is, melyek lassan, sokszor évezredek alatt vesztettek fényükből, avagy megfordítva igen lassan növekedtek. Ezek egyrészt a tőlük távolodás illetőleg közeledés, másrészt a a felületükön végbement fényműködés végében — mindennek enyészete a vége, a csillagokra is hasonló sors vár — tehát kialakulásban lelik magyarázatukat.

Ezek szorosabban véve az időszakos csillagok, melyek közül akárhány végleg letűnt az égről.

A legérdekesebbek az időközi csillagok, melyek eddig soha nem voltak láthatók s egyszerre, váratlanul tűntek fel az égen, a legnagyobb babonás félelmet keltve különösen a régiakban. Ilyen a mi új csillagunk is.

Mi lehet hát voltaképpen oka csillagunk oly hirtelen fénynövekedésének, melyre nézve az előbbi feltevések egyike sem állhat?

Feltéve, hogy naprendszerünkkel szemben folytatja mozgását, a mi nek most már fényének egyszerre elkezdődött gyengülése is ellentmond, úgy ennek hihetetlen, örült sebességgel kellene haladnia. Hisz ha az eddig ismert legnagyobb sebesség, a fény sebességével haladna is, mintegy 36 évre volna szüksége, hogy a szabad szemmel alig látható elsőrendűvé váljék. Ez a feltevés, tekintetbe véve egyes eddig ismert égi testek sebességét, nem állja meg helyét.

A legvalószínűbb magyarázat az, hogy csillagunk változását a felületén végbemenő változás okozza, aminőket kis mértékben a mi Napunkon is végbemenni láthatunk. Okozhatják ezt a foltok különös elhelyezkedése, illetőleg számuknak időszakos kevesbenése. De ahhoz, hogy egy csillag ily rohamosan tűnjék fel s fényét oly egyszerre meghatványozza, okvetlen valami nagy felületi forradalom szükséges. Csillagunk már kezdetett szilárdná válni, midőn a belső tüzek egy hatalmas explóziója keresztül törve a réteget, azt izzó tüzzel borithatta be, óriási lángnyelvekkel vehette körül. Szinképe fénye gyengülésével egészen megváltozott s most gázspektrumot mutat sok világos vonallal, melyek főleg a hidrogén jelenlétére vallanak.

Váratlan feltűnése nem páratlan esemény a csillagászat történetében.

A legnevezetesebb ilyen időszakos csillagok egyike volt az 1572-diki, mely valósággal extazisba hozta az akkor élőket, s különös baljóslatokra szolgáltatott okot. A Cassiopeia csillagzatban tűnt fel, mely Tycho Brahé mondja, hogy fényével fölülmulta az összes elsőrendű csillagokat, s még nappal is látható volt. Alig pár heti ragyogás után fogyni kezdett s 1574 közepén végkép eltűnt.

Egy másik 1604-ben, a Serpens (Kigyó) csillag képből tűnt fel, melyet Kepler és Galilei észleltek.

Igen érdekes volt az 1670-diki, mely mielőtt végkép eltűnt volna, néhányszor kialudt s ismét meg-megújult.

Az 1848, 1866 és 1876-dik évre még egyes ma élők is emlékeznek.

A legújabbak egyike az 1891. évi, mely az Auriga (Fuváros) csillagzatban jelent meg, fénye azonban össze sem hasonlítható az előbb említettekkel, amennyiben mindössze csak 5-öd rendű nagyságot ért el.

Hogy e csillag még eddig csakugyan nem létezett reánk nézve, ahhoz kétség nem fér. A katalógusokból ezt egész pontosan lehet leveletetni.

Hogy valamely az említettekhez hasonló természetű-e s mint ilyenre mi sors vár, azt még nem tudhatjuk, azt az asztronómusok szorgos buvárkodása és megfigyelése fogja megmondani.

A többi ellenszereket is fel tudnám sorolni, csak nem merem. Elég bajom volt a tények konstatálásával, hát még ha nézetemet adnám elő. Hisz ugyis a ki ezeket elolvassa rájön magától az orvoslásra és . . . biztosan nem fogja követni. Legalább így tudom, hogy nem végzek hiábavaló munkát. (He.)

TAJÉKOZTATÓ.

Márcz. 30. Mérnökök és építészek összejövele.
 Április 1. Orvosok szakülése d. u. 5 órakor.
 Április 2. A városi közegészségügyi bizottság ülése a városházán d. u. 5 órakor.
 Április 2. A jog- és pénzügyi szakbizottság ülése a városházán délután 3 órakor.
 Április 3. A Gazdasági egyesület tisztújító közgyűlése.
 Április 14. A Szigligeti-Társaság közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.

* A bibornok itthon. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök ur Ő Eminenciája, a husvéti szent ünnepekre hazaérkezett Nagyváradra.

* A város világitása. Nagyvárad város életében kiváló fontosságú kérdés dől ez év nyarán, a város világitásának ügye. A meghirdetett pályázat holnap, márczius 31-én jár le. A belga villamossági társulat két ízben is megkereste a várost, hogy hosszabb határidőt tűzzen ki, mert ily rövid idő alatt nem készítheti el a pályázatát, pedig a városra előnyös ajánlatot akar benyújtani. Mivel a sok huza-vona folytán kifogytunk az időből, a halasztásba nem mehetett bele a tanács. Pályázó azért lesz elég. Tegnap három ajánlat érkezett be a városhoz. A következők pályázata érkezett be: a budapesti Egyesült villamossági társaság, — a budapesti Központi gáz- és villanyvilágítási társaság — és Berlinből a Deutsche Bank és a Westinghouse Electricität Gesellschaft együttes ajánlata. Valószínűleg még a nagyváradai gázgyár és a Ganz cég is adnak be pályázatokat.

* Uj tiszteletbeli kanonok. Említettük már, hogy Ő Felsége Kny Antal békési esperes-plebánost tiszteletbeli kanonokká nevezte ki. A királyi leirat a tegnapi hivatalos lapban jelent meg s szövege a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére Kny Antal békési esperes-plebánost, a nagyváradai latin szertartású székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává kinevezem.

Kelt Wallseeben, 1901. évi márczius hó 15-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.,

Wlassics Gyula s. k.

* Kereszt a műegyetemen. Tegnap a Műegyetemen a kereszt-párt egyik tagja a harmadéves építész rajztermében körülbelül fél méter nagyságu keresztet festett a falra. Az eszme eredeti és csak azt lehet csodálni, hogy előbb nem jutott senkinek az eszébe. A központi egyetem termében kitűzött fakeresztet könnyű szerrel lehetett »kellő tisztelettel« eltávolítani, de a falra festett keresztet már nehezebb »kellő tisztelettel« levakarni. A teknikusok egy része kíváncsi volt rá, hogyan fog ez a legújabb kereszt-ügy végződni és elment Ilosvay Lajoshoz, a Műegyetem rektorához, hogy elmondja neki az esetet. A rektor kijelentette, hogy az egész ügyet ártatlan diákcsinnyek tekintik, a falrongálást pedig az illető ifju költségén fogja helyrehozni.

* Kinevezés. A magyar királyi igazságügyminiszter Görömbey István nagyváradai törvényszéki jegyzőt az aradi kir. törvényszékhez albiróvá nevezte ki. Görömbeyben az aradi törvényszék szorgalmas, kiváló tagot nyer.

* A Mária szobor áthelyezése. Egy évvel ezelőtt mozgalom indult meg aziránt, hogy a megyei székház előtt, a Széchenyi-téren levő remek Mária szobrot a tér alkalmasabb pontjára helyezték át. Dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspök ur Ő Eminenciája kezébe vette a dolgot s intézkedett, hogy a mostani izléstelen talapzat helyett stilszerű, csinos szobortalapzatra állíttassék a szobor. Ő Eminenciája most értesítette a várost, hogy káptalanával együtt a Tóth István szobrász által készített talapzattervet fogadta el, s azt készítteti el. A Kiss György által készített tervért 460 koronát fizetett a bibornok. — A talapzat erős pátykőből, 7,80 méter magas lesz s 7—8 hó múlva készül el. A talapzat négy oldalán a mostani latin feliratok lesznek, azonkívül bronzból Biharvármegye, dr. Kölcsei Kende László apát-kanonok, Nagyvárad városa és a bibornok czimerei helyeztetnek el a remek szobor talapzatán. — A szépészeti és közlekedési szakbizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy a bibornok átiratát köszönettel vegye tudomásul.

* Orvosnövendékek bevonulása. Az egyetemi orvosnövendékek, kik katonai szolgálatra besoroztattak, április 1-én vonulnak be csapat-testeikhez, a félévi csapatszolgálatra. A nagyvárad 37-ik gyalogezredhez s a 4-ik honvédezredhez is számosan vonulnak be.

* Bárány Lúszenszky Félix Nagyváradon. Hires vendége lesz május hónapban Nagyváradnak. Bárány Lúszenszky Félix, ki az angolbúr háboruban mint a búrok egy csapatának parancsnoka tevékeny részt vett, egy estére terjedő felolvasást fog tartani a »Fekete sas«, vagy a »Csarnok« dísztermében. A felolvasás részleteiről annak idején bőven fogják értesíteni a közönséget.

* Az új sertésvásártér rendezése. Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen két ügyet tárgyaltak. A helyszínen megállapították, hogy az új sertésvásártér miként töltsék fel, hogy a kívánalmaknak megfelelő legyen. — Németh Ferencznek a Városligetnél kért terület átengedését nem véleményezi a szakbizottság.

* Kossuth-szobor Nagy-Szalontán. Kossuth Lajos dicső emlékezetét Nagy-Szalonta városában rövid idő múlva ércszobor is meg fogja örökíteni. Az emlékmű agyagmintázata már áll Tóth András debreczeni szobrász műtermében, hol a nagyszalontaiak küldöttsége, a melyet Csorvássy István vezetett, vasárnap délután szemlélte meg. A két méter magas szobor egyike a művész legszebb alkotásainak. Magyar díszben, fedetlen fővel, szónoki állásban ábrázolja Kossuth Lajost, a ki karját föl emelve, baljában diszkardját tartja maga előtt. A szobor ércbeöntéssel és talapzattal együtt 10.000 koronába kerül. Nagy-Szalonta képviselőtestülete márczius 21-én tartott gyűlésén elhatározta, hogy a szobornak a város legmegfelelőbb helyét jelöli ki.

* Dr. Grósz Albert öröke. Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottságának hosszú évtizedeken át vezetője, elnöke volt a nemrég elhunyt dr. Grósz Albert, akinek halálával az elnöki szék üresen maradt. — Mint halljuk, az elhunyt elnök utóda Dr. Konrád Márk, e kiváló szakférfiu lesz. — Dr. Bulyovszky József polgármester már gondoskodott az elnökség betöltéséről s e végből április hó 2-án délután 5 órára ülésre hívta össze a közegészségügyi szakbizottságot. — Az ülés tárgyai: 1. Elnökválasztás. 2. A 9-ik gyógyszerár engedélyéért folyamodók kérvényeinek elbírálása. 3. Guttman József indítványa városi gyógyszerár felállítására iránt.

UJDONSAGOK.

Folytatás

vagy

Olyan válasz fele.

Vasárnapi kis cikkem, melyben a sorozás alkalmával a mai satnya fiatalságot és ezen satnyaságot előidéző okokat tárgyaltam, annyira figyelmet keltett, hogy azóta nap mint nap valósággal támadnak, sőt a ki nem fér hozzám, hát levél útján mondja el véleményét.

Már csak bevallom, hogy ez a bajlódás még imponál nekem. És hogy nem erről az imponálásról akarok folytatást csinálni, hanem arról az elfelejtett okokról, melyet egyik bajlódó jóakaróm elejtett szavaiból halásztam ki.

Azt mondta ugyanis, hogy nem egészen ugy van, a hogy irtam. — Hát hogy? — Mert más ok is játszik közbe, nemcsak a szülői majomszeretet. — Hisz ezt megirtam. — Igen de nem fejtette ki. — Mert nem akartam értekezést, hanem csak olyan kis elmefuttatást írni. Hanem mert oly nagyon akarják; felemelem ezt az elfelejtett tényezőt és rendezek a maguk kedvére még egy futtatást.

Itt rögtön becsapok a tárgyalás kellő közepébe.

Nemcsak a tulságos szeretet, de a tulzott szigorúság is árt a gyermek nevelésnek. E tulzott szigorúság egyik faja nem a drasztikus gombaság, mely szinte félelmissé teszi a szülőt a gyermek előtt, hanem az óvatos gondosság. Hisz ez contrast, mondja ön. Figyelje meg jól, hogy nem az. Szigoru az a szülő annyira gyermeke feletti gondozásban, hogy ezt nem is veszi észre, mert egész természetévé válik. Őrzi, titkolja, miut egy féltett kincset; félti, takargatja, mint egy finnyás virágot; és a gyermek felnő úgy, hogy alig tudja mi a levegő, napsugár és verőfény, mely él és éltet.

Ez az a szigoru gondosság, mely a szélfuvasztól is félti a gyermeket és előidézi azt, hogy a gyermek vézna, görnyedt és rossz színű lesz a nélkül, hogy a szabadjára hagyott tobzódó fiatalság tenné tönkre a szervezetet.

Hogy lehetne ezt kireperálni? Na erre már nagyon könnyű a válasz. Lássa, ott van az angol nép. Az, hogy úgy mondjam, szinte trainirozza gyermekeit. Mozog, ugrál folyton a szabadon és . . . meg is látszik rajta. Ep, élet-erős, kedvvel, ambícióval tele.

* **Baleset a színházban.** Végzetessé váltott volna az a baleset, mely tegnap fordult elő a váradi színházban. Egyik emeleti páholyban ült egy család, egy hatalmas látcső társaságában, melyhez hasonló talán Kitchener lord sem czepelel magával délafrikai utjában. A látcsővel birkozni kezdett egy gyermek s az lett a vége, hogy leejtette a nézők közé, még pedig oly szerencsétlenül, hogy a szintársulat egyik tagja, *Balázs Olga* nővérének, *Balázs Margit*-nak a homlokára esett s egy két centiméternyi átmérőjű kerek sebet hasított. A szerencsétlenül járt urhölgy fájdalmas sebet dr. *Konrád Béla* orvos gondosan bekötözte, alácsovet pedig *Kápolnay* rendőrbiztos vette magához. A nevezett páholyban tovább élvezték az előadást. Nagyon jó volna, ha azokat az óriási látcsöveket vagy *lánczolás* a páholyhoz, vagy legalább is ne adnák gyermek kézbe, — ha már mindenáron szükséges azt a színházba szállítani.

* **A bécsi magyarok kérelme.** A Bécsben élő magyarok egyrésze »Bécsi Magyar Dalkör« cím alatt egyesületet tart fenn, amelyben ápolják a magyar dalt, a magyar nyelvet és a hazafias érzést. A dalkör *Vörösmarty Mihály* születésének 100 éves fordulójára alkalmából »segély-alapot« akar létesíteni. Megkereste az összes magyarországi törvényhatóságokat, így Biharvármegyét és Nagyváradot is, hogy a létesítendő segély-alapra valamely összeget adományozzanak.

* **Dr. Magyary Géza felolvasása.** A Budapesti levő »Magyar Jogászegyletben« márcz. 30-án szombaton »A polgári perrendtartás jogorvoslati rendszeréről« címen tart felolvasást a helybeli kir. kath. jogakadémia fiatal tudós tanára, dr. *Magyary Géza*, kinek a jogi irodalomban már is igen jó hangzású neve van.

* **Ocskay brigádéros és Ocskay kubikos.** Mulatságos dolog történt Szegeden a kihágási bíró előtt, a hova egy tejfőlés kofa ment panaszra egy Ocskay Rókus nevű brigádéros, illetőleg torontali kubikos ellen, aki — így szól a panasz — felrugta a piacon az ő tejfőlés bögréjét.

— Miért rugta föl? — kérdi a bíró a töpördött kis kubikost, aki látogatába jött volt Szegedre a leányához.

— Instálom — szól Ocskay — nagyon mérgecs voltam, mért elhídigítte a Teca lányomtól a lögény fiát, a ki pödögöl akarta vönni.

— Hát — fordult most a bíró a tejfőlés kofához — hát aztán mért nem engedi maga, hogy a fia elvegye az Ocskay Rókus becsületes lányát?

A derék tejfőlés asszony mind a tiz ujjával a hajába markolt, ahogy megbotránkozva felelt:

— Már hogy' engődném, lelköm, mikor annak a lánynak az apját még a téatruban is kifigurázzák!

És daczosan fordította el a fejét a »meghurcozt« Ocskayról.

* **Tavaszi szemle.** A nagyváradi 37-ik gyalogezrednél *Latscher* Viktor tábornok husvét után fogja megtartani a tavaszi szemlét a várban. Ez alkalommal minden egyes katonának joga van előzetes bejelentés nélkül előterjeszteni, ha valami kérelme, vagy panasza van. Szemle után az egész ezredben egy napi szolgálati szünet lesz.

* **A prágai főherceg.** A trónörökös öcsésének, Ottó főhercegnek ez lesz a legujabb czime, mert a prágai Narodni Politik azt jelenti, hogy Ottó főherceg legközelebb mint hadtestparancsnok Prágába megy. A cseheknek régi óhajta, hogy nekik is legyen főhercegük. Ottó főherceg oda való áthelyezésével ez a kívánságuk teljesül. A főherceg a hradsini várban fog lakni. A Hradsinban álló királyi palota óriás épület 468 szobával, 108 kabinettel, 32 előszobával, 103 konyhával és 4 teremmel. Építését IV. Károly idejében kezdték meg s Mária Terézia korában fejezték be.

* **Ülés a városházán.** Nagyvárad város jog- és pénzügyi szakbizottsága az utóbbi ülésen le nem tárgyalt ügyeket kedden, április 2-án délután 3 órakor veszi tanácskozás alá. Ezek a következők:

1. Dr. Dési Géza thb. tag indítványa valamint,

2. Erber Imre és társainak kérvénye a helybeli kereskedőktől beszédendő helypénz illeték eltörlése tárgyában.

3. A szegényügy rendezésére vonatkozó szabályrendeleti javaslat egész terjedelmében tárgyalása.

* **A Ludovika-Akadémia zászlaja.** A király egy honvéd-zászlót ajándékozott a Ludovika-Akadémia és a nővendékek, mikor tisztékké lesznek, erre a zászlóra fognak felesküdni. Ezt a rendkívüli pompával és gazdagsággal készített honvédségi zászlót május 10. és 20-ika közt, mikor az uralkodóház összes tagjai jelenhetnek az ünnepen, rendkívüli fény és pompa között fogják felszentelni. Az ünnep színhelye az Orczy-kert lesz. A Ludovika-Akadémia előtt két hatalmas diadalkaput állítanak fel, a kertben pedig külön disz-sátorot a Felső részére, ki innét fogja meghallgatni a tábort misét, melyet szintén külön disz-sátor alatt fog mondani dr. *Belopotoczky* Kálmán tábort püspök. Mise után a zászlószegek beverése következik. Ő felsége az uralkodócsalád nevében aranyseget ezüstkalapáccsal fog a Ludovika-Akadémia zászlójának piros-fehér-zöldre festett nyelvébe beverni, megfelelő jelmondat kíséretében. A zászlóanyai tisztet *Augusta* főhercegnasszony, ő felsége unokája, *József Ágost* főherceg neje vállalta el, ki pompás szalagot köt a zászlóra. A szalagra jelmondat van himezve, arannyal. A főhercegnasszony jelmondatában benne lesznek ezek a szavak is: király, haza, honvéd. Összesen harmincz jelmondatot szerkesztettek és ezek közül fog választani a főhercegnasszony. Az ünnepre hazafias költeményt irattak, melyet meg is zenésítenek. Ezt el fogják játszani a zenekarok. A zászlóavatásra az uralkodóház összes tagjain kívül hivatalosak a kormány, a képviselőház és főrendiház tagjai, Budapest főváros, az összes honvédezek küldöttségei, a tábornokok és a budapesti helyőrség összes tisztjei. A budapesti helyőrség összes közös hadseregbeli ezredei diszszázadokat küldenek a Ludovicum zászlójának felszentelésére. Az országos ünnep részletes programjának kidolgozásán most fáradoznak.

* **Halálozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak fájdalomtelt szívvel tudatják a legjobb édes anyja, anyós szerető nagyanya özv. *Szoha* Eudréné szül. *Nagy* Vilma f. márczius 29-én reggeli 5 órakor, életének 53-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult drága halott hült tetemei f. hó 31-én d. u. 1/4 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint Hármass-utca 509. sz. háztól az olasz-i nagytemetőben örök nyugalomra tételni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. márczius 29. Áldás és béke poraira! Ifj. Jó Ferenczné szül. *Szoha* Piroška, Schollák Adolfné, szül. *Szoha* Vilma gyermekei. Ifj. Jó Ferencz, Schollák Adolf vejei, Jó Gizella, Jó Irénke unokái.

* **Szerencsétlenség a Kálmán-gyárban.** Tegnap délután 3 órakor nagy szerencsétlenség történt a Léderer és Kálmán-féle szeszgyár majorgyárban, hova a közúti vasut bejár. *Kaba* Péter béres egy trágyával megrakott vasuti kocsit két ökrrel egy előtte álló szintén megrakott vasuti kocsihoz akarta huzatni, hogy azt hozzá kapcsolja. Az ökrök a vágány mellett huzták, illetve indították meg a kocsit s a

megindítás után *Kaba* Péter azt hitte, hogy most már a maga sulyánál fogva is tovább halad s a két kocsi közé ugrott, hogy a lánczokat kiakassza. Míg a láncz kioldásával foglalkozott, addig a kocsi neki ment s a két ütköző közé került. A sérültet *Pataky* Károly rendőrfogalmazó hallgatta ki, s dr. *Gerő* Sándor kezeli. Sérülései oly súlyosak, hogy felgyógyulásához semmi remény sincs.

* **Biharvármegye monografiája.** Biharvármegye és Nagyvárad város monografiájának összeállítására nagy gonddal készül a Magyarország vármegyei és városi monografia vállalat. A monografia történelmi részét már elkészítette ifj. *Reiszig* Ede, a tört. társulat fiatal tudós választmányi tagja. A munkáját *Boroszky* Samu dr. a tud. akadémia tagja nézte át s most kibővítés végett kiváló történettudósunk, *Bunyitay* Vincze kapta kézhez. Azután sajtó alá került a munka, melynek levonatait *Fraknói* Vilmos is áttekinti. Hasonló alapossággal akar eljárni a szerkesztőség a monografia többi részére nézve is.

EGYESÜLETEK

A Szigligeti-Társaság közgyűlése. A Szigligeti-Társaság rendes évi közgyűlését a f. évi április hó 14-én d. e. 11 órakor tartja a városháza nagytermében, melyre a társaság összes tagjait ezennel meghívom.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Főtitkári jelentés a társaság múlt évi működéséről.
2. A számvizsgáló bizottság jelentése a társaság vagyonáról és a múlt évi bevételek és kiadásokról s a pénztárnok részére a felmentvény megadása.
3. A jövő évi költségvetés megállapítása.
4. Egy választmányi tag választása.
5. Esetleges indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal az elnöknel bejelentendők.

Nagyvárad, 1901. márczius 30.

Rádl Ödön,
elnök.

Orvosok gyűlése. A Biharvármegyei orvos-gyógyászati- és Természettudományi-Egylet évi április hó 1-én délután 5 órakor (Uri-utca, Akadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezennel meghívom. Tárgysorozat: 1. dr. *Konrád* Márk előadása. 2. *Aléxander* Lajos: Tej által okozott mérgezésről. Kelt Nagyváradon, 1901. márcz. hó 27-én. Dr. *Edelmann* Menyhért, egyleti titkár.

IRODALOM.

Nem szabad a keresztet kifüggeszteni az egyetemen: a kereszt a zsidóknak és pogányoknak botránkyóve lett. Miért? el van mondva a *Katholikus Hitvédelmi folyóirat* márcziusi száma első *Katholikus Papság és elv* című cikkelyében. A többi cikkelyek is: *Páros beszélgetés* (Uri hit). — *Willmann* a gondolatolvasó. — *A Külföldi Szemle*. — *Protestáns Szemle*. — *Krónikás*, duzzadnak az erőttől. Különösen a *Krónikás* köti le figyelmünket talpraesett szókimondása által. Füzetként az irodalmi rovat a Vegyesek érdekes dolgokat hoznak. A *Heczkáplán* című regény folytatásának 3-ik iva van e füzetben. Ajánljuk az aktuális epilógiától erős folyóiratot. Megrendelhető egész évre 8 koronáért. Cím: Budapest, Csömöri-ut 32. VII. ker.

S P O R T.

Értesítés. Tisztelettel értesítem a Nagyvárad Tornakör tagjait, az hogy idei sorozások miatt félbeszakított vívó és torna órák a mai nappal ismét kezdetüket veszik. Nagyvárad, 1901. márczius 29. *Jelének* Géza, titkár.

TANUGY.

Főigazgatói látogatás a helybeli főreáliskolában.

Közbejött gyöngékedése miatt csak a hó 28-án tarthatta meg *Nátafalussy* Kornél a nagyváradai kerület kir. főigazgatója főreáliskolánk tanári karával az értekezletet, amelyen f. hó 14—19-ike közt végzett hivatalos látogatásának tapasztalatait előadta. A tanári kar ez alkalommal is feszült figyelemmel és magas szellemi élvezettel hallgatta szavait. A sokat tapasztalt pedagógus szavait, akiknek gyakorlati szemé előtt minden részlet feltárul, gondolkodó elméje mindegyiket megméri a tudományos elvek mértékével, de nem téved a hibakeresés szűkre szabott útjára, megfigyelésait a tanári munka nehézségének méltánylása és az ifjuság szeretete egyformán kísérik és egy ideál vezet: a magyar haza jövődjéje. »Hogy a kulturnépek szellemi és anyagi nagy harcában nemzeti konsolidációt biztosítsuk — egymond — ahhoz a legszükségesebbek, hogy a nemzedék, melyet most nevelünk, föl legyen vértézve szilárd nemzeti meggyőződéssel, rendületlen akaratával, önfeledő készséggel, a tudomány szeretetével, Isten, haza és trón iránti tántoríthatatlan hűséggel és kötelességteljesítéssel. Ezek segítségével tudjuk megőrizni a reánk szállott nagy nemzeti tradíciókat. Nagy és magasztosa cél, a mely a középiskolai tanárokat szólítja, nehéz feladat, mely előttünk áll, de egyszersmind méltó annak a jutalma is: egy nemzet hála és kíséri nemzetnevelő munkásságukat, egy egész nemzet elismerésének koszorúja övedzi halántékaikat.«

A nagyváradai reáliskola híven iparkodik nemzetnevelő hivatását teljesíteni. Ifjuságának magaviselete megnyugtató, tanulmányi előmenetele fejlődést mutat; gyarapodó és rendszerben tartott szertárai sikerrel szolgálják a szemléltető oktatás céljait, minden helyiségét a tisztaság és világosság légköre teszi derültté és közjóra irányított törekvését a főigazgató legújabb elismerése is bizonyára csak fokozni fogja.

Igazságszolgáltatás.

Az április havi esküdtek.

Helyszűke miatt, csak ma közöljük az április havi esküdtek névsorát. A kisorsolt esküdtek az április hó 15-én kezdődő ülészakban fognak bíraskodni.

A sorsolásnál *Nagy* Ferencz törvényszéki elnök, *Móré* Pál dr. s *Pallay* Jenő törvényszéki bíró, *Nagy* Géza dr. kir. ügyész és *Gyenge* Béla törvényszéki jegyző volt jelen. Kisorsolták a következő esküdteket:

Rendes esküdtek: Dr. Benedek Vilmos ügyvéd, Karger Sándor vendéglős, Czillér Imre kereskedő, Barthos Gábor uradalmi irnok, (Diószeg-Egyed major), Reismann Mór bankigazgató, Zádor Márton kereskedő (B. Ujfalu), Szabó Sándor magánhivatalnok (Tenke), Naményi Lajos ügynök, Bogdán Jenő bankhivatalnok, Peiser Károly főmérnök, Barabás Béla üzletvezető, Fiedler Károly litografus (Nagy-szalonta), András Gusztáv gazdálkodó, Petri Gyula reáltanár, Hadzsi György szűcs (Belényes), Draveczky Béla birtokos (Székelyvid), Hant Frigyes kereskedő, Pálffy Gy. Balázs földműves (Komádi), Szedlarik István püspökségi számtiszt, Miskolczy Árpád megyei főszámvevő, Gyenge Imre szabó, Buzás József asztalos, Fényes Manó pénztáros, Oláry Gyula kereskedő, Köblös Ferencz téglagyáros, Nagy

Lajos csizmadia, dr. Kiss Döme ügyvéd, Ujházy Antal megyei irodaigazgató, Rádl Ödön ügyvéd.

Helyettes esküdtek: Dr. Fisch Áron orvos, dr. Jakab Lajos orvos, Szatmár F. reusz építész, Tiefenthaler Reusz mérnökség, Marinkovics Sándor kőműves, Liptay László fodrász, Neuman Gábor kereskedő, Bozsik István magánzó, Nagy Lajos árvaszéki ülnök, Polgár Frigyes mérnök.

Gondatlanságból okozott tüzvész.

A m. telegi vasúti állomás mellett levő, a Kollár és társa, budapesti cézég bérletét képező kenőcsgyár fűtőháza még a hó elején, mint annak idején megirtuk leégett. A tüzvész, mely a közelben levő petróleum gyárat is veszedelemmel fenyegette, onnan származott, hogy egy helyiségben Bucsa István munkás gyantát főzött s azt körülbelül tíz perczig őrizte nélkül hagyta. A mikor már visszament, a gyanta kigyuladt, úgy hogy már a tüzet elnyomni sem lehetett és ennek következtében az egész épület leégett.

A vigyázatlan munkás és a gyár felügyelője *Kurcz* I. ellen gondatlanságból okozott tüzvész vétsége miatt megindult a vizsgálat, melynek során kiderült, hogy egy felügyelőt, mint a munkást gondatlanság terheli, mi miatt támadt a tűz.

Az ügyet a vidéki kir. járásbíró bírálta, mely Bucsa 7 napi, Kurczot pedig 10 napi fogházzal sújtotta. Eltételt az ítélet ellen felbevezést jelentettek be.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Viceadmirális.

Vasárnap:) d. u. Nebántsvirág.
) este: Aranykakas. (Ballák búcsufülfélése.)

Charlie nénye.

Braudor pompás, ötlettel duzzadó bohózata meglehetősen kevés publikumot vonzott a színházba, pedig az előadás határozottan a jobbák közé tartozott. Leszámítva egy-két szereplő szerep nemtudását s néhány ebből keletkező botlást, elég gördülékeny és összevágó volt. *Nyáray* játszotta a főszerepet, melyből édes keveset tudott. Azonfelül nagy hibája, hogy nem tud diszkrét lenni, sőt odáig ment, hogy a finom angol bohózatba helyenkint héber szavakat vegyített. Volt egy pár igen sikerült jelenete, de a legtöbb híján volt minden természetességnek. *Balla* Kálmánnak és *Peterdy* nek volt a legnagyobb sikere. Elismerőleg szólhatunk *Désy* Alfrédéről, továbbá *Bérczy*-ről és *Bognár*-ról. *Szohner* Olga kis szerepében is kedves és eleven volt, úgy szintén E. *Kovács* Mariska, ki Amice szerepét játszotta bájjal és közvetlenséggel. Dicséret illeti még *Somogyinét* Utoljára lépett színpadra tegnap *Batizfalvi* Gizella. Ugy játékában, mint előadásában határozott haladás észlelhető s a közönség megtapsolta a társulat búcsuzó tagját. (m. j.)

A mai előadás. Ma, szombaton ismét *A vice admirális*, Millöcker látványos, szép operettje kerül előadásra a már ismert szereposztásban.

A színház nagyhete. Vasárnap, az esti előadás után egy hétre zárulnak be a színház kapui. A nagyhéten nem lesz előadás s csak husvét vasárnapján nyílik meg az újabb előadások sora, amidőn az újjászervezett társulat mutatkozik be a közönségnek. Az egy heti szünet alatt több újdonságra készül elő a drámai és az operett személyznt.

Búcsuzó színészek. A Szigligeti-Színház több távozó, kedves színésze vesz búcsút holnap a nagyváradai közönségtől. Vasárnap este az »Aranykaka« főszerepeiben B. Csik Irén, Balla Kálmán és Szilágyi Dezső lépnek föl utoljára színpadunkon.

A vasárnapi előadások. Vasárnap délután fél helyárák mellett a Nebántsvirág, ez a bájos operett kerül előadásra. Denise de Flavigny szerepét Lányi Edith játsza, a többi főszerepek is elsőrendű tagok kezében vannak. Este az Arany kakast játszáik.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 166.

Idénybérlet 162 sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. márcz. 30-án

A vice admirális.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

Don Mirabolante gróf	— — —	Szilágyi Dezső
Seraphina leánya	— — —	Székely Anna
Sybillina	— — —	Lányi Edith
Gilda árva	— — —	B. Csik Irén
Don Miguel di Sa Ildefonso	— — —	Bognár János
Villeneuve Henri vice admirális	— — —	Örlei Flóra
Donna Candida di Queda	— — —	Benkő Jolán
Deodado fia	— — —	Bécei Gyula
Narcisso	— — —	Gáthy Kálmán
Punto, matróz	— — —	Nyáray Antal

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Körszék 1 frt 20 kr. Tümlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté 7 óraker, vége 10 óraker.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óraig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztároyítás fél 7, vasár- és ünneppapokon este 6 óraker.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óratól 5-ig a rendes nappali pénztároyál.

Holnap vasárnap, márcz. 31-én

délután 3 óraker, fél helyárákkal

NEBÁNTSVIRÁG.

Operette.

este 7 óraker, rendes helyárákkal

Az arany kakas.

Vigjáték.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irta: Adalbert Károly.

Némethől fordította: Lubinszky Anna.

60.

Cynárt mindezt látta, de ugyanazon időben nem mulasztá el Sibillát is megfigyelni. Nem volt élénk mint Unica. Mozdulatlanul, teljesen elmerülve látásba, hallásba, üt itt. Minél szenvedélyesebb a játék, minél megragadóbb hatása, úgy távozott minden vércsepp arcából. Mialatt Unica szikrázó tekintete mindég az övét kereste, Sibilla alig vette észre jelenlétét. Geniális ember sokoldalúsága, hogy a Sibilla arcz talányának érdekessége nem akadályozza, hogy ama tekinteteket fölfogja és viszonozza.

A híres színész nő kedélyét hidegen hagyta. Már többször látta s az események, melyeknek eredete nem ő benne volt, csak kivételesen érdekelték. De a három faktor összetalálkozása, Rachel játéka, Sibilla arcza és jelenléte; nagy momentum, volt ez a gondolat alkotója, melyből szomorú játéka születni fog, Sibilla közép-

pontja volt az egésznek. Érezte, hogy élni, kezd s a tovább fejlődésre várt.

Az utolsó jelenet végen, midőn Phädra magát megölte, Cynár tekintete találkozott Sibillájával.

Arca, ajka kréta fehér volt, szemeiben különös vigasztalanság feküdt. Midőn megfigyelve érte magát, össze rezzent, vonásain ijedség rajzolódott. A függöny legördült, köpenyekel foglalta el magát.

A kocsi várt, hogy a csolnakhoz vigye őket. Cynár kikérte az engedelmét a hölgyeket villájukig kísérhetni.

Nagy volt a különbség és láрма, gőz, pőr és emberekkel telt színház és a méltóságos csillag sátorral bevont tó között. Unica és Sibilla egymás mellett ültek egy alacsony padon. Mindkettőjük arcát megvilágítja a fénylő hold, így Cynár ki vetők szembe talált helyet, megfigyelhetette őket.

Unica elfelejtette hermelinjét összevonni. Az éjjeli szől játszadozott forró homlokával, fekete szemeiben diadal, győzelem tudata csillogott.

— Tetszik nekem a francia, kezdé szünet után, a szenvedélyt teljes hatalmában, egész terjedelmében meri előadni. Egy német ehhez gyáva lenne!

— Talán mert másképp érez, jegyzé meg Cynár.

— Másképp érez! Oh nem! Ember ember marad. Az érzélem legnagyobb mértéke, a teljes igazság. Visszanyomott, osztott érzés, üres látszat, valótlan, mely einyeri büntetését.

— Tapasztalatból beszél? kezdé Cynár halk hangon.

— Igen! válaszolt Unica éppen úgy reá nézve s a tisztá holdfényben egy tekintettel találkozott mely érthetően mondá: Ha tudnád a valót, mindketten láng világításban állanánk!

Sibilla a csolnak szélén ült, a vízbe lézett, mindabból mit ketten beszéltek semmit sem hallott.

Ha a holdfény a barázdán, melyet a csolnak hagyott, megtöri aranyként csillogott, Sibilla elfelejté hol van. Tengernek tetszett a tó, a csillogó fényt arany gyűrűje okozta, melyet a hullámokba vetett. Megakartá kapni, kezét a vízbe nyújtá. Kisiklott ujjai közül, a bárka széle emelkedett, fekete árnyékot vetett reá, feketét, mint egykor a mélység vala, mely csalogatóan hívta:

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A kath. autonomia.

Budapest, márcz. 29. (Saj. tud. táv.) A katolikus autonomia ma elfogadta a püspöki kar véleményét, az egyházközség szervezetére nézve. Elfogadták dr. **Hoványi Gyula** azon indítványát is, hogy a fővárosnak külön szervezete legyen.

Aguinaldo fölkelővezér elfogatása.

Washington, márcz. 29. A kormány Mac Arthur tábornoktól táviratot kapott, mely megerősíti Aguinaldo (a filippii fölkelővezér) elfogatását, akit Mac Arthur palotájában fogolyként őriznek.

Alkotmányváltozás Szerbiában.

Belgrád, márczius 29. **Sándor** király néhány nap óta sűrűn tanácskozik a királyi palotában mindenféle pártállású politikusokkal. Úgy látszik, az alkotmány revíziójáról van szó. Beavatott belgrádi körökben nem tartják kizártnak, hogy Szerbia nemsokára, talán még az általános választások előtt új alkotmányt kap, amely egyebek között valószínűleg életbe fogja léptetni az ország érdekében ismételtén kíváncsúnak talált kétkamara-rendszert és pedig mintegy 15 tagu szenátus alakításával, amelynek tagjait részint a király nevezné ki,

részint a kerületek választanák, részint pedig olyan férfiak volnának, akiknek hivataluk vagy méltóságuk alapján volna ott helyük és szavazatuk.

Gárdonyi sikere.

Budapest, márcz. 29. (Saj. tud. táv.) A Népszínházban ma nagy siker mellett mutatták be Gárdonyi Géza »A bor« című paraszt vigjátékát.

Elsülyedt gőzös.

Páris, márcz. 29. A tengerészeti miniszter Fokvárosból táviratot kapott, hogy a »Psyche« francia hajó, mely Bordeauxból indult el, a délafrikai part közelében elsülyedt. Hét matróz a vízbe fult. A kapitányt és tiz matrózt az »Andromache« norvég hajó megmentette és Fokvárosba hozta.

KOZGAZDASAG.

Tejszövetkezetek eredményei.

Földmívelési m. kir. miniszterünk egy igen tanulságos statisztikát állított az állattenyésztési szakosztályival egybe, a tejszövetkezeteknek szaporodása, fejlődése és forgalmáról, melyet buzdító hatása szempontjából kivonatossan alábbiakban ismertetni, annál is czélzerűbbnek vélem, mert vármegyénkben éppen most folynak tejszövetkezetek létesítésére az aláírások.

Az 1897-ik évben a tejszövetkezeteknek az ország területén összesen 2767 tagja volt 5937 tehénnel és eredményezett egyben 539.282 kor. bevételt a szövetkezeti tagoknak. Három év leforgása alatt a tejszövetkezetek tagjainak száma 15.577-re emelkedett 27.491 darab tehénrel eredményezett a költségek levontával 3.179.031 korona bevételt a szövetkezeti tagjainak, tulnyomó részben csupán csak a vajért.

Ezen számadatokat összehasonlítva, azt találjuk, hogy három év alatt a szövetkezeti tagok száma megötszörösödött s ezek pénzbevétele pedig a hatszoros összeget érte el.

Hiányos volna azonban ezen közlés, ha fel nem sorolnám a tejszövetkezeti ügy fejlődésének 1900. évi adatait is. Az 1900-ik évben január hótól decemberig különböző időben létesült 103 új tejszövetkezet 10373 új taggal 16798 tehénrel s ezen új szövetkezetek már az első csonka évben 1 millió korona bevételt biztosítottak a gazdáknak.

Jelenleg a tejszövetkezetek száma 247, s van 26952 tagja 45934 tehénrel.

Fenti statisztikai számadatok reánk bihari gazdákra nézve rendkívüli fontossággal bírnak, mert nálunk a talaj nem szolgáltat 15—13-szoros magot s nálunk az állattenyésztés, ezek között pedig a szarvasmarhatenyésztés kell, hogy képezze fő jövedelmi forrásunkat.

A tejszövetkezetek nem fejlődhetnek országszerte oly rohamosan, ha a gazdák nem nyertek volna alkalmat meggyőződni azok rendkívüli előnyeiről, mit leginkább azon körülmény bizonyít, hogy új tejszövetkezetek csaknem kivétel nélkül más tejszövetkezettel már bíró községek szomszédságában keletkeznek. Ha azonban ezen természetszerű fejlődést elő nem mozdítanánk a gazdaközönség felvilágosítása és buzdításával, még 8—10 esztendő is eltelne amíg a tejszövetkezetek hullámszerű terjedése Nagyváradig hatolna, ezen hosszú idő azonban nagy veszteség volna gazdaközönségünkre, miért is nem mulasztatom el ezen uton is felkérni mindazon urakat, a kik nemzetünk megerősítése szempontjából némi kis fizetetlen munkát teljesítsen — s szegény népünk ügy-bajával foglalkozni nem röstelnek, különösen pedig a birtokos, jegyző, tanító, gazdatiszt sőt bérlő és listokos urakat is, hogy a tejszövetkezetek létesítését előmozdítani kegyeskedjenek. Tapasztalatból tudom, hogy a kezdet nehéz, de számos példa igazolja, hogy azt egy kis jó akarattal leküzdeni nem lehetetlen.

A kezem ügyében levő statisztika azonban nemcsak arra nézve nyújt tájékoztatást, hogy

mily arányban fejlődnek a tejszövetkezetek, ki lehet abból még egyéb körülményeket is olvasni, melyek ránk nézve nem érdektelenek, így p. o., hogy a 26952 szövetkezeti tag 45935 tehénrel lépett a szövetkezetbe s ebből következ, hogy a szövetkezeti tagoknak legnagyobb része a kisgazdák sorából kerül ki, akik 1, 2, 4 vagy 5 tehénnel bírnak.

Fontos továbbá, hogy a szövetkezeteket alakított községekben a mióta a szövetkezetek fennállanak, a kisgazdák szarvasmarha állománya 140 községben (mert csak ennyiből lett adat beszolgáltatva) 11596 darabmal szaporodott, tehát éppen nem helyt álló azon állítás, hogy ahol tejgazdaság űzetik, ottan a marhatenyésztés ez által szenved, sőt éppen ellenkezőleg, hisz látjuk, hogy a szövetkezeti tagok 45000-nyi tehén állománya 11000 darabmal növekedett.

A ma meglévő 246 községi szövetkezetből 33-nak tehénállománya nem éri el a 100 darabot, ebből következtetve a kis községek is beléphetnek a szövetkezetbe.

Érdekes adat továbbá, hogy a létesült szövetkezetek negyed részének semmi vagyona sincsen, ezek tehát a berendezést hitelbe szerezték meg és azt utólagosan törlesztik. Erősebb községekben azonban a szövetkezeti tagok épület és berendezésre tehenenként átlagosan 15 koronát fizettek be.

Fókay Dezső,
állattenyésztési felügyelő.

Kelch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

A »Tiszántul« eredeti távirata.

Értéktőzsde

	Budapest, márcz. 29.
Osztrák hitel	721 75
Magyar hitel	728 50
Allamvasut	690 —
Bimamurávi	528 50
Magyar lakólag	466 —
Sutgótárján	— —
Wagon-kölcsön	— —

Históriák.

	Budapest, márcz. 29.
Buza októberre	7 81
Buza áprilisra	7 75
Tengeri	5 40
Rozs okt.	6 92
Zab ápr.	6 47
Káposzta, repce, aug.	— —

Hivatalos árfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. márcz. 29-én.
Magyar aranyjárdék 4%	117 50
Magyar koronajárdék	92 55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	121 —
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119 —
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91 75
Italmérési jog megváltási kötvény	99 50
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	93 50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölcsön	179 —
Tiszszabályozás szept. sorsjegyek-kölcsön	141 —
Osztrák járadék papírban	97 75
Osztrák járadék ezüstben	97 65
Osztrák járadék aranyban	117 75
Osztrák korona járadék	97 35
Osztrák államsorsjegyek	140 50
Osztrák magyar bank részvény	16 75
Magyar hitelbankrészvény	72 1/2
Osztrák hitelintézet részvény	69 1/2
Párisi vista	95 40
20 frankos arany (Napoleon'or)	19 08
Németbircsdalmi márka	117 50
London vista	240 20
20 márkás arany	23 50

SZERKESZTOI POSTA.

I. L. Semmi helytelen nem volna benne, de szokatlansága miatt a gyöngébbekben könnyen megütöközést kelthetne, más meggyőződésűeket pedig gyűlölködésre ingerelne. Egy patikáros vagy droguista még inkább meglehetné.

A szerkesztőnémet föltétele:

Dr. VUCKICS GYULA.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
 Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
 Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára egyházhatósággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
 Bémáltak }
 Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
 Meghollak } papíron.
 Megtértek }
 Eltértek }

Bevétel }
 Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
 Anyakönyvek betűrendes mutatója.
 Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
 Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
 Meghollak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
 Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
 Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
 Jelentés alapítványokról.
 Évi jelentés iskolákról.
 Templomi leltár.
 Catalogus librorum.
 Családi értesítő.
 Elbocsájtó levél.
 Keresztelési jegy.
 Keresztelési Emlék.
 Esketési jegy.
 Iktató könyv.
 Kézbesítő könyv, kötve.
 Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezérczikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
 nyomda részvénytársaság

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetmények,

részvények, árjegyzékek, **jegyzőkönyvek,**

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, **éltapok,**

meghívók, szinlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, **levélpapírok és borítékok,**

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkeszi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő **román nyelvű** egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szertartás szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
 10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
 11. Meghollak } papíron.

12. Bevételi }
 13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
 16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
 17. Meghollak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
 22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
 23. Meghollak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
 Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.